

(במדבר ט) ולפי העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל וגו'. וכשהיא עולה, אותו ענן עולה עד למעלה, וכל בני העולם רואים ושואלים ואומרים, מי זאת עלה מן המדבר פתימרות עשן.

אותו ענן של השכינה שגראה עשן. מה הטעם היא עשן? משום שהאש שהדליקו אברהם ויצחק בנו היתה אחוזה בה ולא זזה ממנה, וכאשר נאחזה אותה האש בתוכה, היתה עולה ענן ונאשן.

ועם כל זה, מקטרת מר ולבונה. מה זה מקטרת? מתקשרת בשני צדדים אחרים, ענן של אברהם לזמין, ענן של יצחק לשמאל. מכל אבקת רוכל - זה יעקב.

דבר אחר - זה יוסף הצדיק, משום שארוננו של יוסף היה הולך אליו. למה רוכל? משום שהיה רכיל את אחיו לאביו. דבר אחר למה רוכל - אלא מה חנוני זה שצורות עצי בשמים ואבקות עלים מריחים פלם בידו - כף גם יוסף, הוא קיום התורה, משום שהוא קים אותה, משום שכל מצוות התורה קשורות לשמירת ברית קדש.

ורכין שכינה קשורה לאברהם יצחק ויעקב ויוסף, כאחד הם, ודמות אחת להם. זהו שפתוב (בראשית לו) אלה תולדות יעקב יוסף. ומשום כף מכל אבקת רוכל, משום שממקום שהנהר ששופע ויוצא, הכל משקים וכל הפנים מאירות.

ובא וראה, כשהיו ישראל בארץ והיו מקריבים קרבנות, כלם היו מתקרבים לקדוש ברוך הוא כראוי, וכשקרבו נעשה והעשן עולה בדרך ישר, אז היו יודעים שעשן המזבח הדליק מנוחה

נטלין. כמה דכתיב, (במדבר ט) ולפי [וב]העלות הענן מעל האהל ואחרי כן יסעו בני ישראל וגו'. וכד איהי סלקא ההוא עננא סלקא עד לעילא, וכל בני עלמא חמאן ושאלו ואמרי, מי זאת עולה מן המדבר פתימרות עשן.

ההוא עננא דשכינתא אתחזיא עשן, מאי טעמא איהי עשן. בגין דנורא דאדליק אברהם ויצחק בריה הוה אחיד בה ולא אעדי מינה. וכד אתאחדת ההוא נורא בגווה הוה סליק עננא (נ"א תנא).

ועם כל דא, מקטרת מר ולבונה. מאי מקטרת, מתקטרא בתרין סטרין אחרנין, עננא דאברהם לימינא, עננא דיצחק לשמאלא. מכל אבקת רוכל, דא יעקב.

דבר אחר דא יוסף הצדיק, בגין דארונא דיוסף הוה אזיל לגביה, אמאי רוכל, בגין דהוה רכיל לאחוי לגביה דאבוי. דבר אחר אמאי רוכל, אלא מה חנוני דא קטירי דקוסטרי ואבקי דפולמי כלהו בידיה. הכי נמי יוסף, איהו קיומא דאורייתא בגין דאיהו קיים לה, בגין דכל פקודי אורייתא מתקשרין בנטירו דברית קדישא.

ועל דא שכינתא מתקטרא באברהם יצחק ויעקב ויוסף, כחדא אינון ודיוקנא חדא להו. הך הוא דכתיב, (בראשית לו) אלה תולדות יעקב יוסף. ובגין כף מכל אבקת רוכל, בגין דמאתר דנהרא דנגיד ונפיק אשתקיא כלא ונהירו כל אנפין.

ותא חזי, פד הוה ישראל בארעא והוה מקריבין קרבנין, פלהו הוה מתקרבין לגבי קדשא ברוך הוא כדקא יאות, וכד קרבנא אתעביד ותננא סליק בארץ מישר, כדין הוה ידעי דתננא דמדבחה אדליק (דף קטו)